

La Pagesía Cristiana

PUBLICA UNA CONFERENCIA AL MES

Preu, 5 céntims el número.

Suscripció d' un any . . . 60 céntims.

Per corresponsal id. . . . 75 id.

Pago á la bestreta

OCTUBRE DE 1906

Se publica ab Censura eclesiástica

Núm. 3

Tota la correspondencia administrativa
al Sr. Joseph Franquet, Platería 26,
Girona.—S' admeten sellos

Remeterá paquets de 12, 25, 50 ó més números als qui ho sollicitin á ventajosas condicions.

CONFERENCIA ⁽¹⁾

Principals remeys que deuen posar en pràctica 'ls pagesos pera millorar la seva situació y estar contents del seu ofici.

Estimats pagesos:

Un pagés com vosaltres, que ha passat la vida entre pagesos, be pot conéixer de quín peu se dolén els pagesos; els treballs que passen, els seus vicis y virtuts, las sevas preocupacions, el seu malestar, lo poch contents que están del seu ofici, l' atrás en que viuhen y la indiferencia y falta d' energia en posar en pràctica 'ls remeys que hi ha pera millorar la seva situació. Donchs jo, que com á sastre conech el panyo, no sóls conech els vostres mals y apuros, porque 'ls he vist y he sentit moltes vegadas vostras queixas y lamentacions, forsa sovint inútils; sino que vinch á donarvos quatre remeys que, si 'ls poseu en pràctica, 's milloraria de tal manera vostre ofici, que no n' hi hauria cap de millor.

Anem al gra, porque als catalans, y més als pagesos, no 'ns agradan las *retólicas*. Estich tip de sentirvos exclamar: els pagesos entre malas cullitas y 'ls pagos tan grossos, no podem alzar el cap de terra, no podem eixir d' apuros, no podem passar de pobres, no podem may tirar gallina á l' olla, may podem fer una rialla ben feta, y qué se jo cuántas otras cosas... Tot aixó massa que es vritat; no cal més que registrar las hipotecas y véurer la vida pobre que passen la generalitat dels pagesos pera convéncers de que la agricultura sofreix *crisis*, y que 'ls pagesos no la

(1) Pera fer més comprensibles aquestas *conferencias* las suposarém donadas en una població per las personas més influyents d' ella, Mestre, Párroco, Farmacéutich, Secretari, Metje, Veterinari y algún Propietari rural, com es just que axís ho fassin, si algún día hem de veure aixecarse la obra de restauració d' Espanya ab la cooperació de tots, deixant á Deu que fassi lo demés.

Es una mena de tentació l' esperarho tot de la Providencia y no fer res per la aducació del poble tant necessitat d' ella hasta en las cosas de son ofici.

ballan pas massa grassa. Donchs be, lo queixarse sense tractar de posarhi remey, no treu pas á res, hasta faria tonto, y perdoneu la expressió y la franquesa ab que us parla un catalá. Donem la culpa als Governos, quan es cert que tenim els que mereixem; donem la culpa á las malas cullitas, quan no volém aplicar els grans avensos que fa la agricultura pera tenirlas millors, ni 'l modo d' assegurarlas per medi de las associacions y tot género de seguros, y sobre tot ab guanyarnos la benedició de Deu.

Ara be, els quatre remeys que vaig á darvos, no son per lligar els gossos ab llangonissas, que equivaldria á suprimir las penas y treballs d' aquesta vida, lo qual es impossible, sino pera lograr que 'l art del pagés sigui 'l millor, el que dongui la major ditxa als qui l' exerceixen; son, paréu be las orelles: cultivar *be*, associarse *be*, votar *be* y viurer *be*, com Deumana y com es propi de bons cristians.

Conreuhant *be*, cullirieu molt més, els productes foren de més bona calitat y 'ls gastos, els menos possibles dintre 'ls sorprenents avensos que fa la agricultura, menys-preuats pels que s' aferran á la rutina.

Associantvos *be* en Sindicats, als quals dóna moltes ventatjas la nova lley de Sindicats, tindriau diners ab bonas condicions, sens tenir que hipotecar cap finca, ni tractar ab els usurers, que vos escanyan; assegurariau cullitas y bestiar; podriau aplicar els avensos agrícols, ab coneixement, vos instruiriau en lo que us convé; obtindriau ventatjas en el véndrer y comprar y altres incalculables beneficis que porta l' obrar en comú pel be de tots; porque la unió de moltes forsas petitas constitueix una forsa inmensa pera lograr impossibles.

Axí mateix si votessiu *be*, como sóu 'l major número, tindriau molts diputats y senadors sabis, honrats y enérgichs defensors de la agricultura, que lograrian dels Governos protecció y justicia, y no tindriau que sér el sach dels cops; que las contribucions no fossin tan exorbitants; bons camins y canals; no trobar tants entrebanchs y cargas al traspás de la propietat, lo qual es un socialisme disfressat, resultant

que després d'alguns traspassos, els amos són els Governos y comerciants.

Per fi, si visquessiu *be*, com Deu mana, y fossiu bons cristians, Nostre Senyor benehiria 'ls vostres camps, el vostre treball y 'l vostre suor, puig sense la benedicció del Cel els pagesos estém perduts. Perque aquesta convicció está fundament arrelada en la nostra ànima, es que havem volgut donar á nostra humil publicació 'l nom de PAGESIA CRISTIANA y es per aixó que creyém convenient insistir sobre aquest particular.

Havem d'estar convensuts, amichs pagesos, de que sense Relligió, sense las bonas costums y 'l regnat de las lleys de Crist, no hi ha salvació pera la societat, ni pel individu, ni, per consegüent, pel pagés. Per be que conreuheu vostras terras, per ben associats que esteu y per molts diputats que us defensen, si Deu no 'ns envia las plujas á son temps, si no detura las pedregadas, gels ó altras calamitats, estém perduts. Escolteu lo que 'ns diu lo mateix Deu en el Deuteronomi: *Si escolteu la veu del Senyor y practiqueu los seus manaments, obrirá 'l Senyor el Cel per dar plujas á la terra á son temps y enviará la benedicció sobre las obras de las vostras mans; pero si no escolteu la veu del Senyor, Deu donará á la terra pols en lloch de pluja, y vos enviará fam y necessitat; en va sembrareu porque no recullireu cap fruit.*

Ab lo que més s'ofen á Deu, segons consta de diferents llocs de la Sagrada Escripura y de variás revelacions y aparicions, com la feta per la Mare del Collell á Miquel Noguer, pagés del Torn, en 1483, es ab l'asquerós pecat deshonest, ab la profanació de la festa y ab la blasfemia, y precisament son las tres cosas en que més se falta; y en tanta escala, que lo extrany es que Deu 'ns dongui cap cullita. Són moltíssims els pagesos que no reparan en treballar el dia de festa y sembran ademés els seus camps ab paraulas brutas y horribles blasfemias: arribant la maldat y ingratitude fins al punt que tinch observat, que quant més hi ha bonas cullitas, més disbauxas, més se treballa en dia de festa y més se renega. Aixó sí, si ve una llarga sequedat, no deixan Sant ni Santet que no 'l treguin en professó...

Cal no oblidar may, amichs meus, que aquets vicis trahen el goix de la familia, empobreixen y 'ns separan de Deu, que no benehirá nostre treball. La llei de la súplica, del treball y del descans son tres lleys divinas que regulan la activitat del home y assentan la base del ordre moral, intelectual y material, y que responen á totas las necessitats del home y de la societat. Lo dia de festa es pera ocupar-lo en la pregaria, en ohir Missa y en recreos morigerats; no pera entregarse á las disbauxas, jochs y renechs. L'home santificant lo dia del Senyor y posant-se en comunicació ab Deu, es quan se sent verdaderament home: y sense dirigir may son cor á Deu, poch se diferenciaria de las bestiolas.

¡Quín goig dóna véurer una familia, un poble, una nació reunida en festival aplech pera celebrar el dia del Señor; dia de pau, de content, de descans

posat per la ma del Criador en l'aspre camí de la vida pera refer nostras forsas, com las refresca el viant en la posada després de penosa marxa!

* * *

Siguent, com ja haveu comprés, l'enlayrat fi de vostre petit periódich, l'ajudar en sa modesta esfera als pagesos á posar en práctica 'ls quatre remeys indicats, no us diré com á conclusió, sino que esperém confiadament ens ajudarán en nostra salvadora empresa 'ls pagesos, que vulguin posar la ma á la arada y deixarse de vanas lamentacions, com també 'l respectable clero en aquesta obra de moralisació y educació, en la qual Deu ens ajudará, essent per la su major gloria.

¡Tant de bo que aquet granet de mostassa arribés á convertir-se en arbre frondós que pogués estendre son brancatge y escampar la sava vivificadora per tot Catalunya, puig tot ella ho necessita, y contribuir á la regeneració de la classe pagesa, digna de millor sort!

Nosaltres hi posarem las nostras pocas forsas, que quí fa 'l que pot no está obligat á més. Com considerém com medis els més radicals pera lograrho, la educació agrícola en las escolas de petits y de grans, y que 'ls propietaris visquin en las suas fincas y donguin bon exemple, aquesta convicció farà que 'ns ocupém d'aquets capitals asuntos; *ensenyansa agrícola, amor al camp, associació y esperit agrícola baix la base cristiana.*

Las sublimes elevacions del ànima després del treball, ningú millor que 'l pagés (després de las personas relligiosas á Deu consagradas) té la ditxa d'experimentarlas; porque 'l pagés es el qui está en més íntimas relacions ab Deu, si es bon cristiá. Los seus diaris treballs del camp son altres tants actes de fe y de confiança en Deu, qui ha de concórrer á la coronació de la seva obra. En la vida del pagés, fent sortir de la terra esplets, plantas y fruits, van units Deu y l'home en misteriosa associació de forsas y de voluntat. El pagés surt al matí cap al camp ab la aixada al muscle, ó detrás dels bous ab la aguyada, y Deu ja l'espera; las mans del pagés y la de Nostre Senyor s'acoblan pera produhir el miracle perpetuo d'alimentar tot el género humá. El pagés escampa la llevor, pero Deu li dona la facultat de germinar y brotar; el pagés la enterra, y Deu li envia 'l calor y la rosada pera ferla desenrotllar, coronant las plantas de flors y penjanthi 'ls fruits, que moltas vegadas ¡ay! cullim sens dirigir á Deu nostre cor agrahit!

Las tevas obras ¡oh pagés! son més grans que las dels demás oficis, porque hi donas un cop d'aixada si obras un sot, y la terra fa prodigis y maravellas; pero no te 'n enorgulleixis, porque no ve de tú la facultat germinadora, ni 'l aire, ni la llum, ni la pluja, ni la rosada, ni 'l ventitjol que necessitan las espigas de blat, sino que tot ens ho regala 'l Divi Agricultor, que t'ha pres á tú com á instrument!

¡En vritat, Senyor, que vostras obras son magnificas y plenas de sabiduría y de bondat!

UN PAGÉS CRISTIÁ.

Agricultura Práctica

Aplicació d' adops químichs al blat

Principi general.—Fora dels cassos en que per viad' ensatj vol l' agricultor probar abonos químichs, guiantse per las indicacions d' algun amich intel·ligent en la materia, fugi d' emplear abonos qual composició no conegui, aixó es, fugi d' usar abonos compostos y compri primeras materias.

Aquestas son de 3 classes:

Nitrogenadas (nitrat de sosa, sulfat amónich, sang dessecada...).

Fosfatadas (superfosfats de cals, escorias Thomas, fosforita...).

Potássicas (cloruro y sulfat de potassa, Kainita...).

Reglas per acertar en son empleo.

Las materias fosfatadas y potássicas s' espargirán sobre la terra al donar la última llaurada antes de la sembra, y 'ls nitrats al mes de Mars al fiolar el blat en dias que amenassi ploure.

De las materias *fosfatadas* el superfosfat s' empleará en tots els terrenos y las escorias serán preferidas pels terrers humífers y faltats de cals.

De las materias *potássicas* se donará preferencia al cloruro de potassa pels terrers calissos, lleugers y humits ó de regadiu, al pas que 'l sulfat potássich convé á tots els terrenos. La kainita es més indicada pels terrenos enterament sorrenchs y molt calcareos per ser de més lenta disolució y permétrer sér absorbida per la planta á mida que 's disol.

Entre las sustancias *nitrogenadas* ocupa el primer lloch el nitrat de sosa, per son rápit efecte, propietat que pot perjudicar al pagés, com es en el cas de persistents plujas que en terrers sobre tot lleugés l' arrastran cap avall fora del alcans de las arrels; per qual motiu agricultors práctichs aconsellan dividir la dossis, aixó es, posar la mitat de sulfat amónich quan la sembra juntament ab el superfosfat y potassa y la altra mitat en nitrat de sosa al fiolar del blat. Per la mateixa causa recomanan els científichs l' empleo de sang dissecada ó be raspaduras de banayas en terrers volcánichs y sorrenchs.

A més de las anteriors reglas es menester observar la lley de la **mínima proporció**, que s' explica en la següent

Nota Agrícola.

Els vegetals ó plantas d' un modo consemblant als animals y al mateix home, s' alimentan de sustancias diverses y en la proporció deguda.

No forma la nutrició del home 'l sól pa, ni la carn sola ni las solas verduras y llegums; sino que se compon del aplech de totas aquestas cosas, dintre de la moderació ó deguda proporció de ellas; d' altra manera la salut se 'n ressen y allá ahont hi havia de trobar la robustés y plenitut de la vida, hi troba el desequilibri y consumció.

Axís mateix las plantas han de nutrirse dels diversos elements que 'ls son propis: ázoe, ácifosfórich, potassa y cals y demés que abundantment se troban en la naturalesa y dels quals no déu preocuparsen l' agricultor; aquestos elements deuen trobarlos en la deguda proporció, baix pena de las plantas pujar raquítics y desenrotllarse y fructificar á la proporció en que hi cstigui l' element que més escassegi.

Aquesta proporció es lo que molt apropiadament s' ha convingut en anomenar *Lley del mínimum ó de la mínima proporció*, per la qual deu indispensablement regirse 'l pagés que no vol véurer disminuir els rendiments de las suas fincas á pesar dels quantiosos gastos que per rahó d' abonos hagués fet en ellas.

Es molt comú posar l' exemple d' una cadena. Aquesta te la força corresponent á la anella més flaca que hi hagi en ella; del mateix modo la potencia fertilisant d' un camp correspondrá ó estaré en proporció del element que més flaqueji.

Suposém que sia l' ázoe soluble 'l que falta al terrer (com ordinariament succeheix) y que hi abundan l' acit fosfórich, la potassa y la cals; aleshores la planta no pot alimentarse més que ab arreglo á la cantitat, ó al *mínimum* d' ázoe que hi ha en el terrer, y 'l resto, ó sia, las altras sustancias no produeixen cap efecte en aquell esplet.

Pel contrari hi há un excés d' ázoe, com ha succeit aquest any en alguns camps per haverhi tirat el nitrat de la fórmula d' abonos per blat, no tenint en compte l' ázoe que ja podia posseir el terreno per altre cantó, per exemple, dels fems de quadra del anterior esplet ó be abonos verts enterrats; ¿aleshores qué donará per resultat? Que 'l blat s' ajeuré ja en herba, y per sobra de vegetació no granará.

Cal, donchs, estudiar, buscar y trobar la lley de la *mínima proporció*, com eloqüentment deya el senyor Zulueta en el Congrés Agrícola d' Olot, y atenirse á ella si no volém exposarnos á sufrir el major dels desenganys, d' abonar sens lucrar.

De lo dit se despren quán difícil sia, per no dir impossible, el donar una fórmula exacta d' abono químich per cada cultiu, sobre tot tenint en compte la diversitat de terrers; per aixó aquí 'ns contenterém ab donarne una de general per blat proporcionada als quintás de fems de cort ministrats á un terreno determinat.

Antes de sembrar

De 200 á 250 Kilos superfosfat 18'20.	} Per cada	
De 40 á 60 » potassa segons el terreno sia argilós ó sorrench.		50 quintars de
		fems de
En primavera		quadra.
100 Kilos nitrat de sosa al fiolar el blat, y si pot ser en dias que vulgui ploure . . .		

MIGUEL RASET, PVRE.

MOVIMENT RURAL

Interessantíssima resultá la conferència que 'l soci Rnt. D. Camilo Rossell doná en el local de la «Asociación de eclesiásticos para el Apostolado popular», de Barcelona, sobre 'l malestar de la classe agrícola y la manera de posarhi remey.

Com á remey general indicá 'l del retorn dels agricultors á la tutela de la Iglesia, de la que en malhora y inconsideradament se separaren.

Com á particulars, l' *instruir y organisar* la classe agrícola.

«Pera lo primer, deya, es menester propagar diaris de bonas ideas, fundar revistes professionals y folletos d' agricultura; establir escoles diurnas y nocturnas pera 'ls noys y noyas del camp. Pera tot aixó es menester que 'l sacerdot mogui 'l cor dels propietaris á fi de que l' ajudin ab els seus caudals al fi proposat, ab que sens dupte atacarian y á no tardar acabarían ab las renyidas discordias que se suscitan en el camp entre propietaris y treballadors.

En quant á la organizació, ben clar es véu que déu tenir per base la religió y la associació en las suas diferents formas, á saber: Cámaras agrícolas, Germandats de beneficencia mútua, Sindicats agrícols, Segurs mutuos contra la mortalitat del bestiar y contra 'ls accidents fortuits y freqüents, que son la ruina dels pagesos».

No creyém se pogués dir millor.

A Barcelona, á consecuencia de las conferencias donadas pe'l Apóstol dels obrers, el P. Vicent, devant de més de 250 Párrocos; per iniciativa del Sr. Cardinal, s' han fundat varias Societats obreras y uns 15 Sindicats Agrícols en poblacions rurals.

Pren increment cada día la obra de la federació de las Cooperativas y en algunas d' ellas, com en las de Gandía y Onda, s' han creat Sindicats de pagesos.

En Rubí s' ha obert una Cámara Agrícola ab asistencia dels prohoms de la Agricultura catalana.

La cátedra ambulat d' Agricultura «Pere Grau» y no Peret Gran, com per error se digué en el número últim, continúa en sa feconda labor de donar lliçons últimament en Tremp, Cervera y Castelló d' Ampurias.

També promou la organizació de camps d' experiencias ahont se vulla que 'ls particulars ó Societats rurals els demanin.

Butlletí d' Associacions

«Sindicat Agrícola» de Lloret de Mar.

El diumenge día 4 del prop vinent Novembre, á dos quarts de tres de la tarde, en el domicili social d'

aquest Sindicat, el conegut agricultor de Camprodón D. Manuel Barnadas, donará una conferencia sobre 'l *conreu de la trumfa*, á la qual podran assistir tots els socis y acompanyarhi un altre individuo cada un d' ells.

El Sr. conferenciant donará explicacions y responderá á las preguntas que se li fassin sobre l' assumpto que ha de tractar.

Lloret de Mar, 18 d' Octubre de 1906

Per acort del Comité Directiu

El Secretari,

Joaquím Castany

V.º B.º

El President

Carles de Grassot Pbre.

MÁXIMAS

Sápigas que perds ton temps y ton treball, sinó estás ben atent á lo que llegeixes, y no ho practicas.

Llegeix lo que 'ls sabis aproban; fuig de lo que 'ls necis alaban, y apunta en un llibret lo millor que llegeixis, y tinguo guardat pera servirten quan ho necessitis.

VIVÉS.

PUNTS DE VENTA Y SUCRIPCIÓN

Girona.—En la administració d' aquesta Revista, Argentaria, 26 Llibrería, y en lo *Centre Moral*.—**Figueras.**—Ll. Miegerville, Palau, 39.—**Olot.**—Joan Autiga, S. Esteve, 19, llibrería.—**Banyolas.**—Antoni Rigau, rellotjer; Pere Boixó.—**Besalú.**—Josep Prat (Grifon).—**Perelada.**—Bonaventura Bonal, farmacia.—**Argelaguer.**—Francisco Pujol, propietari.—**S. Jordi Desvalls.**—Joseph Batlle, pagés.

ENSENYANSA AGRÍCOLA

EN EL SEMINARI DE

NOSTRA SENYORA DEL COLLEL

En dos ó més anys s' ensenyan als fills de propietaris rurals els coneixements necessaris pera conreuhar las suas fincas, segons els avensos del día.

La ensenyansa es teórico-práctica.

S' admeten alumnes interns y externs.

Obertura de curs, el 1.º d' Octubre.

GRANJA-ESCUELA DE SAN JOSÉ

DIRIGIDA POR

LOS HERMANOS DE LAS ESCUELAS CRISTIANAS

en Fortianell, por Vilamalla

(AMPURDÁN)

Este Instituto Agrícola tiene por objeto dar á los alumnos, al mismo tiempo que una esmerada enseñanza superior, los conocimientos indispensables para la buena dirección de los múltiples trabajos agrarios.

Se admiten sólo alumnos internos.

La pensión es de 600 ptas. al año.

Imprenta y Llibrería de J. Franquet y Serra, Forsa 14.—GERONA